

VILD HAVEDAG

Biodiversiteten er under et enormt pres, og du kan give den en tiltrængt håndsrækning ved at invitere naturen indenfor på netop din matrikel. Her får du en quick-guide til det vilde haveliv.

Arbejd med det, du har

Hvor smukt det end kan være, giver det ikke meget mening at etablere en vestjysk strandeng i god midtsjællandsk muldjord. Sørg for at tage udgangspunkt i den natur, der omgiver dig og understøt på den måde det dyre- og planteliv, der findes i netop dit lokalområde. Vær særligt opmærksom på at arbejde med de lys- og jordbundsforhold, du har i din have. Ligger dele af haven i skygge, er det ikke her, du skal satse på at anlægge en blomstereng. Og tilsvarende vil planter, der normalt foretrækker en tør jord, ikke trives med at stå med fødderne i vand.

Hjemmehørende – hvorfor er det vigtigt?

Når planter kaldes for vilde eller hjemmehørende, betyder det, at det er arter, som gennem årtusinder har tilpasset sig det danske klima og de jordbundsforhold, vi har i Danmark. En lang række insekter har specialiseret sig i lige præcis disse planter og kan være afhængige af dem, når de skal finde et sted at lægge deres æg. Rigtig mange planter fra fremmede himmelstrøg kan tilbyde masser af føde, men de er sjældent brugbare som hjemsted for fremtidige insekt-generationer. Den smukke citronsommerfugl kan fx kun bruge træerne tørst og vrietorn som vært for sine larver, aurora-sommerfuglen er afhængig af tilstedeværelsen af eng- eller løgkarse osv. Med andre ord: kræsenhed er ikke kun et fænomen, vi kender fra ungerne hjemme ved spisebordet! Hvis du vil hjælpe insekterne i din have godt på vej, skal de altså have noget at leve af i hele deres livscyklus.

Mad – vand – levesteder

En af de vigtigste årsager til tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed er manglen på egnede levesteder. Mange arter er gensidigt afhængige af hinanden og derfor vil skabelsen af levesteder for én art ofte være til gavn for flere andre arter. En rigt blomstrende have tiltrækker fx mange insekter, som igen danner fødegrundlag for fugle, smådyr mv. Ønsker du at styrke biodiversiteten på dit eget areal, skal du derfor arbejde med særligt tre elementer:

- Hav fokus på gode pollen- og nektarkilder fra tidligt forår til sent efterår. Og gå gerne efter de hjemmehørende blomster, buske og træer.
- Vand er en kæmpe katalysator for liv. Mange planter trives godt i det våde miljø, og vand tiltrækker en lang række fugle, smådyr og insekter. Lav et vandhul i haven eller sørg for, at dyrene kan slukke tørsten i fuglebade eller lignende.
- Skab variation. Indret forskellige levesteder ved fx at lade områder stå med højt græs, giv plads til buskads, kvasbunker og stendynger. Sæt fuglekasser op og bevar store træer og dødt ved i haven.

Hver en kvadratmeter tæller. Hvor vildt kan det blive!

6 VILDE FAKTA

VIDSTE DU AT:

- Adgang til vand medfører op til 50 % flere fugle i haven.
- Brændenælder er værtsplante for hele seks af vores sommerfuglearter. Sommerfuglene lægger deres æg på planterne og lade deres larver vokse op her.
- Egetræet er den helt store højdespringer, når vi taler biodiversitet i Danmark. Et gammelt, hjemmehørende egetræ kan være hjemsted for mere end 1000 arter. Til sammenligning er en amerikansk rødeg, plantet i dansk jord, kun hjemsted for ca. 20 arter.
- Mange planter er blevet sterile ved forædling – det gælder fx mange havehortensia samt roser og dahlia med fyldte blomster. Madpakken er her enten ikke-eksisterende eller ganske utilgængelig for de sultne insekter.
- Spagnum, som er hovedingrediensen i stort set al jord, vi køber i byggemarkeder og på planteskoler, er udvundet af tørv fra gamle moser. Moserne regenererer ekstremt langsomt, så når der udgraves, er der tale om ødelæggelse af uerstattelig natur med store omkostninger for det særlige dyre- og planteliv, der knytter sig hertil. Desuden binder moserne enorme mængder CO₂, som frigives ved udvindingen. Det er muligt at købe spagnumfri jord. Det er dog noget dyrere, men CO₂-besparelsen og hensynet til naturen er til gengæld til at føle på.
- En mejse-familie spiser under opfostringen af et kuld unger mellem 10.000 og 15.000 insekter.